

Implementatieplan Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

Vastgesteld 16-11-2023

Inhoud

Voorwoord	3	Overzicht	27
Achtergrond en doel	4	Algemene ondersteuning	28
Aanpak implementatie thema's Hervormingsagenda	5	Samenhang tussen thema's en trajecten	29
1. Reikwijdte	6	Wetgeving	30
2. Stevige lokale teams	9	Uitvoering Hervormingsagenda	31
3. Voorkomen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk	13	Governance	32
4. Kwaliteit en Blijvend Leren	16	Monitoring en reflectie	33
5. Regionalisering, standaardisatie en verbeteren stelsel	18	Veranderen van denken en doen	35
6. Data en monitoring	22	Financiën	36
7. Nieuwe financieringsystematiek	25		

Voorwoord

De problemen in de jeugdzorg zijn groot en urgent. Daarom zijn we sinds de ondertekening van de Hervormingsagenda in juni 2023 hard aan de slag gegaan met het implementatieplan. Dit plan is opgesteld door de landelijke vertegenwoordigers van cliënten¹, professionals, aanbieders, gemeenten en het rijk die actief zijn op terrein van jeugdhulp.

Met dit implementatieplan willen we handelingsperspectief bieden aan alle partijen die met de uitvoering van de Hervormingsagenda aan de slag zijn of gaan. Voor iedereen moet duidelijk zijn wat de bedoeling is: wie zou wat wanneer moeten doen. Dat geldt voor partijen op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

We lichten tevens toe hoe we op landelijk niveau met elkaar samenwerken en hoe we de voortgang van de Hervormingsagenda gaan volgen. We verbeteren door te leren in de praktijk; dat betekent dat we zorgen voor continue reflectie en bijstelling als dat nodig blijkt.

Dit implementatieplan is daarom een dynamisch plan: we passen aan wanneer nodig.

We gaan met vereende krachten aan de slag!

¹ Waar cliënten staat, bedoelen we 'cliënten en naasten'.

Achtergrond en doel

Op 19 juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 definitief vastgesteld.

Doel van de maatregelen in de Hervormingsagenda is het stelsel kwalitatief verbeteren en financieel houdbaar maken: betere en tijdige zorg en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezin, op de juiste plek en wanneer dit nodig is. Het pakket aan maatregelen moet leiden tot lagere uitgaven (1 miljard structureel vanaf 2027).

Leeswijzer

Dit implementatieplan Hervormingsagenda geeft op hoofdlijnen weer wat er de komende jaren gaat gebeuren en wie welke rol en verantwoordelijkheid daarin heeft. Het beschrijft de aanpak per thema, maar ook voor de Hervormingsagenda als geheel.

Per thema is een nadere uitwerking beschikbaar voor de personen die direct met de uitvoering van maatregelen aan de slag gaan. Uitzonderingen hierop zijn:

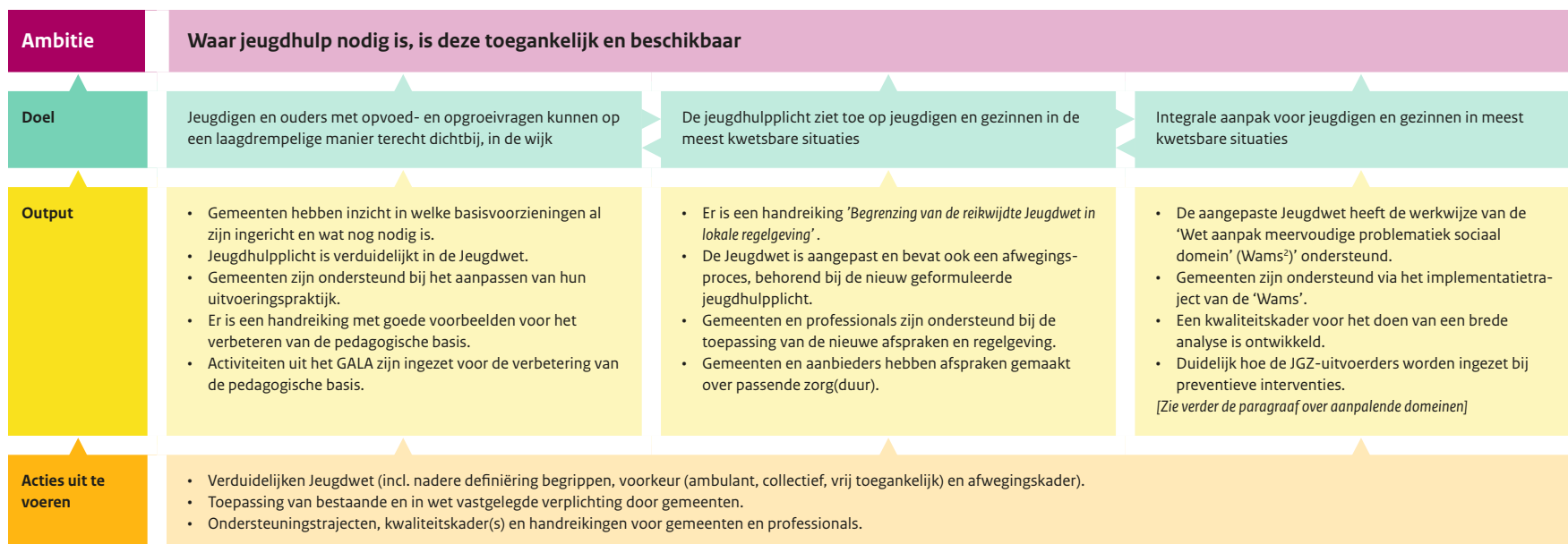
- Verbinding aanpalende domeinen – de nadere uitwerking is in Q2 2024 beschikbaar.
- Voorkomen residentiële jeugdhulp, overige residentiële voorzieningen – dit plan is in de loop van 2024 beschikbaar.
- Kwaliteit en Blijvend Leren – de werkagenda is in Q1 2024 beschikbaar.
- Standaardisatie / verbeteren stelsel – het meerjarig projectplan is in Q2 2024 beschikbaar.

Uiteraard is er meer nodig dan een plan. Het plan moet 'van papier naar praktijk'. De wijze waarop we dit willen doen, is deels in dit stuk verwerkt en vraagt de komende periode continu aandacht en nadere uitwerking op basis van de nieuwste inzichten.

Aanpak implementatie thema's Hervormings- agenda

1. Reikwijdte	6
2. Stevige lokale teams, incl. verbinding aanpalende domeinen	9
3. Voorkomen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk	13
4. Kwaliteit en Blijvend Leren	16
5. Regionalisering, standaardisatie verbeteren stelsel	18
6. Data en monitoring	22
7. Financieringsystematiek	25

1. Reikwijdte – wat gaan we doen?

² De Wams is in afwachting van behandeling in de Tweede Kamer

1. Reikwijdte – organisatie

Betrokkenen (incl. belangrijkste taken) & afhankelijkheden

Betrokkenen en taken:

- **Rijk** is trekker, o.a. verantwoordelijk voor aanpassen Jeugdwet, verduidelijkt bestaande verplichtingen, initieert de maatschappelijke dialoog.
- **Gemeenten** zijn verantwoordelijk voor de toepassing van de gestelde kaders.
- **Professionals, aanbieders, cliënten** hebben de rol van adviseur m.u.v. de onderdelen die raken aan kwaliteit – daar zijn zij (mede) trekker.

Afhankelijkheid / samenhang met:

- Kwaliteit en Blijvend Leren.
- Toegang en verbinding aanpalende domeinen.
- Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Ondersteuning & Financiën

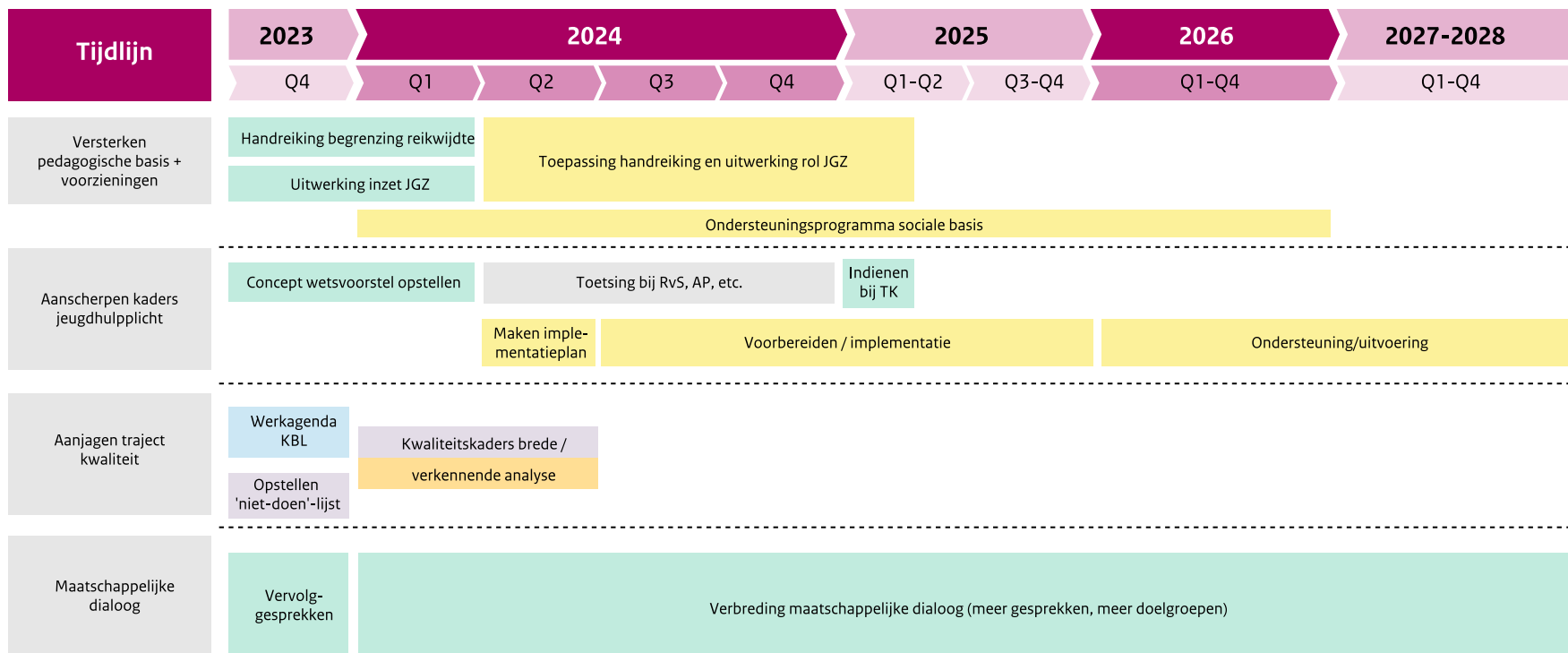
Ondersteuning:

- Ondersteuningstrajecten, kwaliteitskader(s) en handreikingen voor gemeenten en professionals op basis van de uitgewerkte afspraken.

Financiën:

- Investerings vanuit financieel kader ondersteuning uitvoering HA (9 mln).
- Er is ook een besparingsopgave gekoppeld aan dit thema (zie hiervoor bijlage 2 van de Hervormingsagenda).

1. Reikwijdte – planning

Legenda

Trekker van de activiteit:

■ Rijk
 ■ Gemeenten
 ■ Aanbieders
 ■ Professionals
 ■ Werkorganisatie KBL

NB De inhoud van het wetsvoorstel en het moment van indiening van het wetsvoorstel zijn niet afhankelijk van (de uitkomst van) de maatschappelijke dialoog. We voeren de activiteiten parallel aan elkaar uit. De maatschappelijke dialoog zal wel bijdragen aan het vergroten van het draagvlak voor het wetsvoorstel in de maatschappij.

2. Stevige lokale teams – wat gaan we doen?

Ambitie	Jeugdigen en hun ouders kunnen voor jeugdhulp laagdrempelig en dicht bij huis terecht bij stevige lokale teams	Jongeren en hun ouders hebben regie over hun eigen leven en lossen zoveel mogelijk zelf én samen met hun netwerk op	
Doel	Stevige lokale teams met voldoende kennis en expertise, en in goede verbinding met huisartsen, specialistische zorg en andere lokale voorzieningen, verlenen toegang tot jeugdhulp en bieden waar nodig zelf lichte ondersteuning en hulp, gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht van gezinnen en jongeren.	Jongeren in de jeugdhulp die 18 jaar worden en niet langer inhoudelijk zijn aangewezen op hulp, verlaten met toekomstperspectief de jeugdhulp	Jeugdigen worden bij het versterken van het gewone leven ondersteund vanuit bestaande relaties
Output	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een richtinggevend kader en convenant, waarin de functies van stevige lokale teams zijn vastgelegd. Hierin is aandacht besteed aan de soepele overgang naar volwassenheid en jeugdigen met een levenslange en levensbrede beperking. • Gemeenten zijn ondersteund door middel van een meerjarig implementatie- en ondersteunings- en werkpakket, in de te zetten stappen naar (het formeren van) stevige lokale teams. • Lokale teams en huisartsen zijn steviger met elkaar verbonden: <ul style="list-style-type: none"> - Huisartsen en lokale teams hebben over en weer vaste contactpersonen. - De inzet van jeugdconsulenten bij huisartsen is vergroot. - Een geactualiseerde leidraad 'Samenwerking huisartsen en gemeenten', waarin ook is ingegaan op bekostigingsmogelijkheden. - Specialistische expertise is dichtbij de lokale teams gepositioneerd met heldere afspraken over financiering van consultatiefunctie. • Er wordt meer gebruik gemaakt van ervaringsdeskundigheid, bijvoorbeeld via peer support. • Zorg voor jeugdigen met een levenslange en levensbrede beperking is beter gewaarborgd doordat kennis en expertise van medewerkers bij lokale teams en andere verwijzers is vergroot, o.a. via de bovengenoemde werkpakketten en knelpunten voor zorg en ondersteuning in beeld zijn en oplossingen verkend. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn minder hardvochtigheden in de Participatiewet, huisvesting voor jongeren in een kwetsbare situatie is beter geregeld o.a. met een urgentieregeling voor woningtoewijzing en er is een agenda voor passend onderwijs MBO. • Geleerde lessen over samenwerking rond de overgang naar volwassenheid zijn verzameld, gedeeld en maken onderdeel uit van de werkpakketten voor gemeenten in de te zetten stappen richting stevige lokale teams. • Elke jongere die jeugdhulp ontvangt heeft een persoonlijk ontwikkel- of toekomstplan met niet-vrijblijvende afspraken over de 'Big 5' (wonen, werk/school, inkomen, welzijn en support). 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakbekwaamheid van professionals om samen te werken met informele steun (figuren) is vergroot. • Positieve praktijkvoorbeelden zijn verzameld en gedeeld. • Werkgevers en gemeenten hebben de juiste randvoorwaarden gecreëerd, waarbinnen hun professionals kunnen werken met informele steun.
Acties uit te voeren	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuningsprogramma voor gemeenten via het OZJ, met o.a. buddies, leernetwerken, werkpakketten. • Verzamelen en delen van geleerde lessen, handreikingen en leidraden. • Beleidsaandacht op onderwerpen die de overgang naar volwassenheid raken, zoals in de Participatiewet, huisvesting, passend onderwijs. 		

Inzet op aanpalende domeinen:

Jeugdhulp is niet altijd het passende antwoord op een hulpvraag. Problemen moeten in de context van het gezin worden opgepakt. Het projectplan, waarin de inspanningen om te investeren in de aanpalende domeinen zoals het onderwijs, de volwassenen-ggz en bestaanszekerheid, verder zijn uitgewerkt, volgt in het voorjaar van 2024

2. Stevige lokale teams incl. verbinding aanpalende domeinen – organisaties

Betrokkenen (incl. belangrijkste Taken)

- **VNG** is trekker van dit thema. **Gemeenten** zijn o.a. verantwoordelijk voor het organiseren van stevige lokale teams, die o.a. inzetten op het gefaseerd maken van de verbinding met het brede sociaal domein (incl. overgang volwassenheid). **VNG** zorgt o.a. voor richtinggevende kader en een convenant, monitort en bevordert uitwisseling inzichten.
- **Rijk, VNG** en **aanbieders** ontwikkelen gezamenlijk een kader resp. aanpak voor de verbinding naar de (overige vormen van) (volwassenen-) zorg.
- **VNG** werkt met de **onderwijs- en kinderopvangorganisaties** aan een meer collectief aanbod van ondersteuning in het onderwijs en de opvang en werkt dit uit in de “Verbindingsroute Opvang, Onderwijs en Zorg” en een meerjarige uitvoeringsagenda.
- **Aanbieders** zetten (samen met gemeenten/lokale teams) in op het tijdig formuleren van een toekomstperspectief voor jongeren.
- **Aanbieders** en **professionals** nemen het voortouw bij het opstellen van een kwaliteitskader (voor een brede analyse) en zetten in op vergroten vakbekwaamheid van professionals m.b.t. informele steunfiguren.
- Het **rijk** (waaronder VWS, OCW, SZW, BZK en JenV) verspreidt kennis en goede voorbeelden 18-/18+, en zet met diverse programma’s en investeringen in op het verbeteren van de bestaanszekerheid. Daartoe werkt zij o.a. aan de hardvochtigheden in de Participatiewet, huisvesting voor jongeren die zich in een kwetsbare situatie bevinden, een agenda passend onderwijs MBO en een urgentieregeling voor woningtoewijzing. Indien aanpassing in wet- en regelgeving nodig zijn, dan draagt rijk daarvoor zorg.

- **Cliënten** hebben de rol van adviseur en beslissen mee t.a.v. de waarborgen voor jeugdigen met een levenslange en levensbrede beperking (2.3.6).
- **Onderwijs- en kinderopvangorganisaties** werken mee aan de verbindingroute.
- **Rijk** en **VNG** werken waar nodig voor de verbinding naar het brede sociaal domein samen met corporaties, OM/politie, financiële instellingen en andere relevante organisaties en bedrijven.

Afhankelijkheden

- Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.
- Integraal Zorgakkoord (IZA).
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).
- Actieplan Eerst een thuis en Een thuis voor iedereen.
- Programma Betaalbaar wonen.
- Programma Leefbaarheid en Veiligheid.
- Aanpak geldzorgen, armoede en schulden.
- Initiatieven ter optimalisatie van de arbeidsmarkt.
- Programma Met Andere Ogen.
- Toekomstagenda ‘Zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking’.

2. Stevige lokale teams incl. verbinding aanpalende domeinen – organisatie

Verdieping: Ondersteuning stevige lokale teams & verbinding & 18-/18+

- Ondersteuning vanuit OZJ bestaat uit zowel intensieve als minder intensieve vormen, zoals buddy's en leernetwerken. Intensieve ondersteuning is m.n. beschikbaar voor die gemeenten die nog het verst af staan van het beoogde beeld in de Hervormingsagenda.

Inschatting ondersteuning over de looptijd van de agenda:

2023	+ 10 gemeenten + ontwikkelen + opstarten
2024	+ 35 gemeenten + ontwikkelen
2025	+ 50 gemeenten
2026	+ 35 gemeenten
2027	+ uitloop ondersteuning gemeenten + afbouwen + kwaliteit borgen

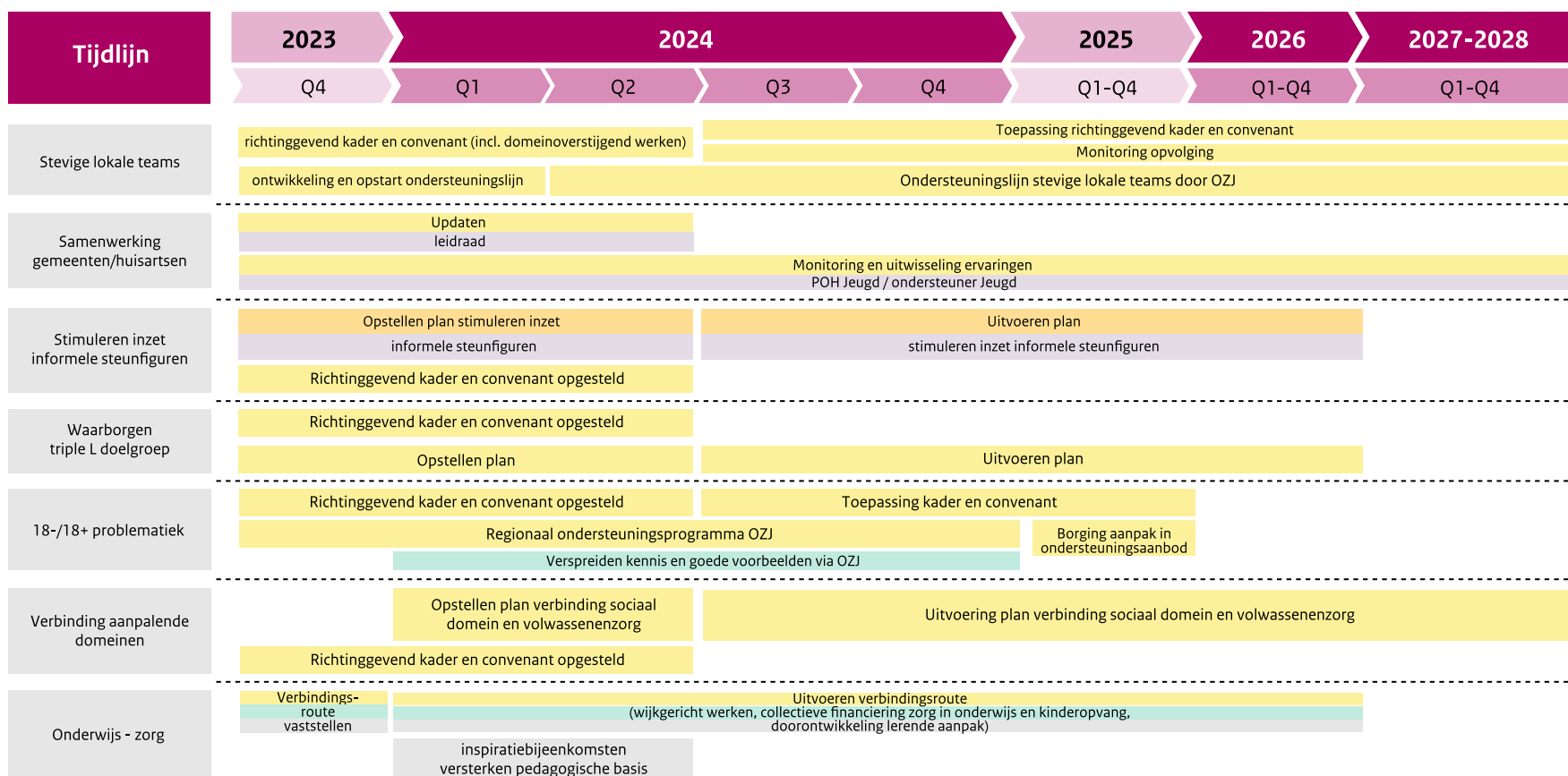
- De meest intensieve ondersteuning loopt t/m 2026, zodat er daarna voldoende tijd is om vanuit gemeenten de stappen te zetten naar formeren van stevig lokaal team, te behalen in 2028. De regionale startfoto's zullen input geven welke gemeenten wanneer ondersteund kunnen worden.
- Er worden op diverse relevante thema's (zoals domeinoverstijgend werken, veiligheid, inkoop en bekostiging) werkpakketten met de meest actuele kennis gemaakt voor gemeenten om mee aan de slag te kunnen, met en zonder ondersteuning. Deze werkpakketten worden gedurende de looptijd van de agenda ook geactualiseerd wanneer relevant. Dit zal in ieder geval spelen voor het thema veiligheid, gezien de ontwikkelingen die nog plaats zullen vinden in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

- Relatie met het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming: een stevig lokaal team is een belangrijke basis om in de toekomst te kunnen werken volgens het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De ondersteuningslijn beoogt gemeenten te helpen om de basis op orde te hebben om uiteindelijk met het Toekomstscenario te gaan werken. Het heeft, op dit moment, nog niet het beeld voor gemeenten wat hun lokale teams exact zullen moeten gaan doen in samenwerking met de te vormen Regionale Veiligheidsteams. Zodra het Toekomstscenario hier stappen in maakt, worden specifieke handreikingen hierop toegevoegd/aangepast aan de werkpakketten van de ondersteuningslijn, waarbij er mogelijk extra specifieke ondersteuning zal worden ontwikkeld.
- Met betrekking tot de verbinding naar overige onderdelen van het sociaal domein werkt VNG samen met het rijk in Q1 en Q2 van 2024 een plan van aanpak uit, waarin o.a. ondersteuningsaanbod, via het platform sociaal domein, en de implementatie van domeinoverstijgende methoden zijn uitgewerkt. Ook komt er een handreiking en een uitwisseling van best practices omtrent succesvolle domeinoverstijgende methoden.
- OZJ ondersteuningsprogramma 18-/18+: OZJ zal enkele regio's actief ondersteunen m.b.t. een duurzame werkwijze rond de uitstroom van jongeren uit residentiële voorzieningen door in te zetten op passend vervolgttraject (gericht op de 'Big Five'). Lessen worden vervolgens overdraagbaar gemaakt en gedeeld. Het OZJ heeft ook een signalerende functie richting het rijk en landelijke partners (Vijfhoek Hervormingsagenda).

Financiën

- Er zijn middelen voor de benodigde transformatie. Er is ook een besparingsopgave gekoppeld aan dit thema. Zie hiervoor bijlage 2 en 3 van de Hervormingsagenda.

2. Stevige lokale teams incl. verbinding aanpalende domeinen – planning

Legenda

Trekker van de activiteit:

■ Rijk
 ■ Gemeenten
 ■ Aanbieders
 ■ Professionals
 ■ Diverse partijen samen

3. Voorkomen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk – wat gaan we doen?

Ambitie	Minder uithuisplaatsingen en waar nodig gebeurt dit “zo thuis mogelijk”		
Doel	<p>Voorkomen dat kinderen geplaatst worden in de residentiële jeugdhulp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alternatieve vormen van zorg (mede) om uithuisplaatsingen te voorkomen. • Het aantal residentiële plaatsingen is gedaald. 	<p>Residentiële plaatsingen vinden plaats in kleinschalige regionaal georganiseerde vormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toereikend aantal kleinschalige voorzieningen (in 2025 werkt gesloten jeugdhulp kleinschalig). • Daling capaciteit grootschalige voorzieningen. <p><i>NB. Deze outcome is ook van toepassing voor gesloten residentiële plaatsingen.</i></p>	<p>Gesloten residentiële plaatsingen vinden plaats in kleinschalige regionaal georganiseerde vormen met zo min mogelijk vrijheidsbeperkende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Passende jeugdhulp voor jeugdigen die ook bescherming en veiligheid nodig hebben. • Het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen is afgenomen. • In 2030 zo dichtbij mogelijk nul gesloten plaatsingen.
Output	<ul style="list-style-type: none"> • Investerings van alle accounthoudende jeugdregio's en gemeenten in alternatieve zorg (mede) ter voorkoming van uithuisplaatsingen. • Stevige lokale teams hebben specialistische expertise nabij. • Optimaal gebruik van RET en BEN (waar nodig in combinatie met zorg- en veiligheidshuis) bij complexe casuïstiek. 	<ul style="list-style-type: none"> • De specifieke uitkering frictiekosten reductie en transformatie residentiële jeugdhulp. • Kwaliteitskader kleinschalige residentiële jeugdhulp. • De coördinerende gemeenten hebben uitkering aangevraagd en besteed voor de uitvoering van hun bovenregionale plannen. • De coördinerende gemeenten maken periodiek een update van hun bovenregionaal plan. <p><i>NB. Deze output is ook van toepassing voor gesloten residentiële plaatsingen.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp in 2024 in werking getreden. • Aanbieders gesloten jeugdhulp hanteren de veldnormen vrijheidsbeperkende maatregelen. • Jaarlijkse inventarisatie van vrijheidsbeperkende maatregelen. • Kabinetsstandpunt (inclusief mogelijke wetswijziging) op het RSJ-advies over vrijheidsbeperkende maatregelen in de open jeugdhulp. • Landelijke afspraken over de beschikbaarheid van passende jeugdhulp voor jeugdigen die ook bescherming en veiligheid nodig hebben die niet (boven) regionaal georganiseerd kan worden.
Acties uit te voeren	<ul style="list-style-type: none"> • Inrichten van de landelijke regie (Q3/4 2023). • Publiceren van de Regeling specifieke uitkering reductie en transformatie residentiële jeugdhulp (Q1 2024). • Verruiming van de Regeling tot residentieel breed (Q1 2025) in combinatie met een Uitvoeringsplan (Q3 2024). • Kabinetsstandpunt op nog uit te brengen RSJ-advies vrijheidsbeperking in open jeugdhulp voorbereiden (Q2 2024). 		

3. Voorkomen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk – organisatie

Betrokkenen (incl. belangrijkste taken) & afhankelijkheden

Betrokkenen:

- Voortouw ligt bij **rijk** en **VNG**. Zij trekken samen op met aanbieders voor de af- en ombouw van residentiële jeugdhulp en de opbouw van alternatieven.
- **Rijk, VNG** en **Jeugdzorg Nederland** hebben landelijke regie op de af- en ombouw van gesloten jeugdhulp.
- Het **rijk** organiseert verschillende financiële regelingen, zoals een regeling voor de frictiekosten reductie en transformatie residentiële jeugdhulp, en wetgeving, zoals de wet rechtspositie gesloten jeugdhulp.
- **Gemeenten** en **aanbieders** maken afspraken over passende tarieven en werken samen met andere partijen aan andere vormen van zorg/hulp.
- **Cliënten** (ExpEx) en **professionals** worden geraadpleegd.

Afhankelijkheden:

- Stevige lokale teams en verbinding aanpalende domeinen.
- Kwaliteit en Blijvend Leren.
- Verbeteren organisatie en inkoop specialistische jeugdzorg.

Ondersteuning & financiën

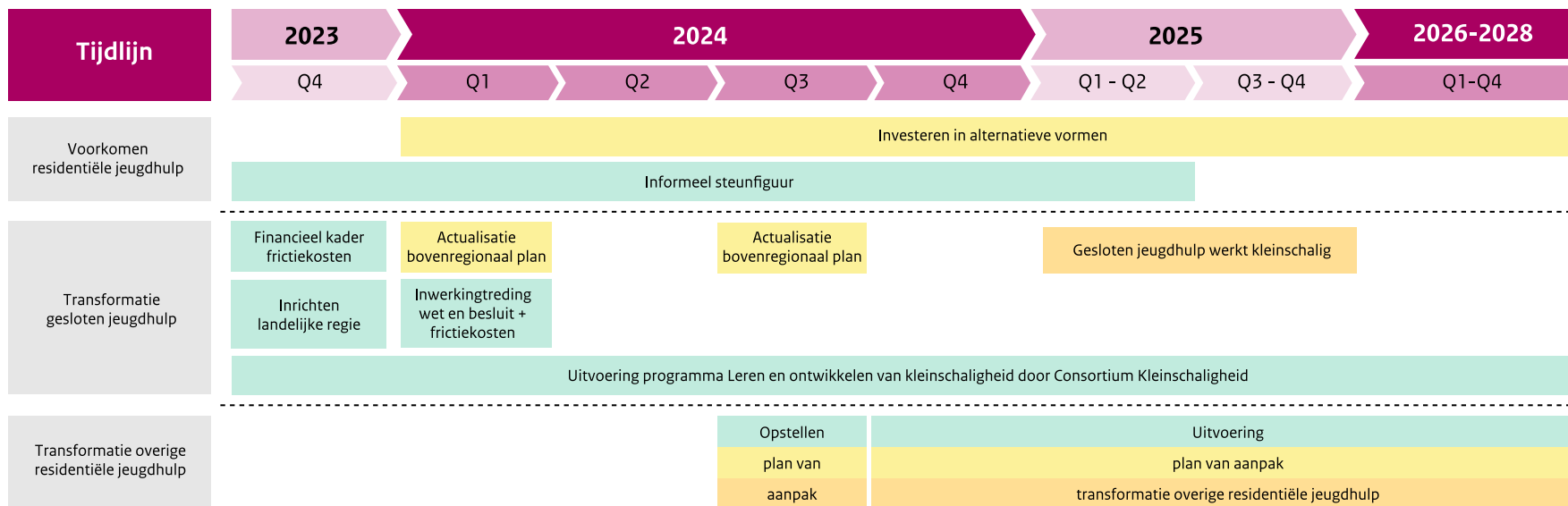
Ondersteuning:

- De inrichting van het uitvoeringsplan Leren en Ontwikkelen, in kleinschaligheid ingericht bij het Consortium Kleinschaligheid en project Terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen bij Jeugdzorg Nederland.
- Een financiële regeling voor frictiekosten en coördinatiekosten voor de af- en ombouw.

Financiën:

- Er zijn middelen voor de benodigde transformatie.
- Er is ook een besparingsopgave gekoppeld aan dit thema. Zie hiervoor bijlage 2 en 3 van de Hervormingsagenda.

3. Jeugdhulp: zo thuis mogelijk – planning

Legenda

Trekker van de activiteit:

- Rijk
- Gemeenten
- Aanbieders

4. Kwaliteit en Blijvend Leren

Doel

We faciliteren partners in de Vijfhoek met een werkstructuur voor 'Kwaliteit en Blijvend Leren'. We werken aan de hand van deze structuur samen met de partners aan een duurzame cultuur waarin ontwikkelen en leren vanzelfsprekend is. En aan het vergroten van de kwaliteit van hulp aan kinderen, jongeren en hun opvoeders.

De zorg en ondersteuning aan jeugdigen vraagt om een stevige kwaliteitsimpuls en structuur om blijvend te kunnen leren, ontwikkelen en verbeteren. De stappen die hiervoor worden genomen, zijn:

- Inrichten van een gezamenlijke werkstructuur door en voor partners in het jeugdveld. Deze werkstructuur borgt dat vrijblijvendheid ten aanzien van kwaliteit verdwijnt en een gedeelde cultuur van blijvend leren en ontwikkelen groeit. Inhoudelijke experts vanuit het perspectief van jongeren, ouders,

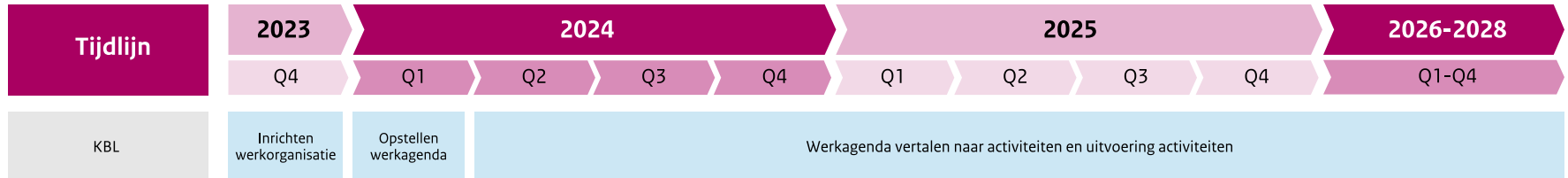
professionals, gemeenten en kennispartners werken samen in de werkorganisatie. Zij werken voorstellen uit om de kwaliteit in de jeugdhulp te verbeteren en een cultuur van leren te realiseren. Onderdelen hiervan zijn het werken aan een gezamenlijke set kwaliteitskaders, het uitwerken van voorstellen om blijvend leren voor professionals te bewerkstelligen en het opstellen en uitwerken van een implementatie- en onderzoeksagenda.

- Partners gaan – vanuit de werkstructuur – in 2023 aan de slag met een gezamenlijke set gedragen kwaliteitskaders voor jeugdhulp. De bestaande kaders voor kwaliteit vormen hiervoor de basis. In dit proces maken partners ook inzichtelijk wat nodig is voor toepassing van deze kaders in de praktijk en wat dit randvoorwaardelijk vraagt van de inkoop/contractering.

Financiën

Er zijn middelen beschikbaar voor de benodigde transformatie.

4. Kwaliteit en Blijvend Leren – planning

Legenda

Trekker van de activiteit:

■ Werkorganisatie

5. Regionalisering, standaardisatie en verbeteren stelsel³ – wat gaan we doen?

³ Standaardisatie en verbeteren stelsel volgt na vaststelling projectplan in Q2 2024

⁴ In dit verband worden ook afspraken gemaakt over de landelijke inkoop van Jeugdhulp in strafrechtelijk kader (JISK)

5. Regionalisering, standaardisatie en verbeteren stelsel – organisatie

Betrokkenen (incl. belangrijkste taken)

Betrokkenen:

- **Rijk** en **VNG** zijn trekker, aanbieders werken mee.
- Het **rijk** is verantwoordelijk voor het vastleggen van de kaders in wet- en regelgeving.
- De **VNG** is verantwoordelijk voor de organisatie van de landelijke inkoop en het onderzoek naar het vereenvoudigen van risico's.
- **Aanbieders** zijn verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van de Norm voor Opdrachtnemerschap.
- **Gemeenten** en **aanbieders** voorzien de regionale inkoop van een passende bekostigingssystematiek. Ook zorgen zij voor een landelijk geldende uniforme en standaardwijze van inkoop, contractering, administratieve afhandeling en verantwoordingseisen.
- **Professionals** en **cliënten** worden geïnformeerd over de inkoop op landelijke schaal en het versterken van het stelsel. Zij worden geconsulteerd t.a.v. het versterken van de regio's (2.6.1) en standaardisatie.

Afhankelijkheden, ondersteuning & financiën

Afhankelijkheid / samenhang met:

- Kwaliteit en Blijvend Leren.
- Jeugdhulp in het strafrechtelijk kader / Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.
- IZA (ondersteuning bij goede cliëntenparticipatie op regionaal niveau).
- Randvoorwaarden:
- Privacy / mogelijkheden gegevensuitwisseling.
- Mandaat VNG in de Algemene ledenvergadering (geldt voor landelijke inkoop).

Ondersteuning:

- Adviesgroep zorglandschap.
- Ketenbureau.
- Wet- en regelgeving en daaruit voortvloeiende handreikingen, etc.

Financiën:

- Er zijn investeringsmiddelen beschikbaar.
- Er is een besparingsopgave gekoppeld aan dit thema. Zie hiervoor bijlage 2 en 3 van de Hervormingsagenda.

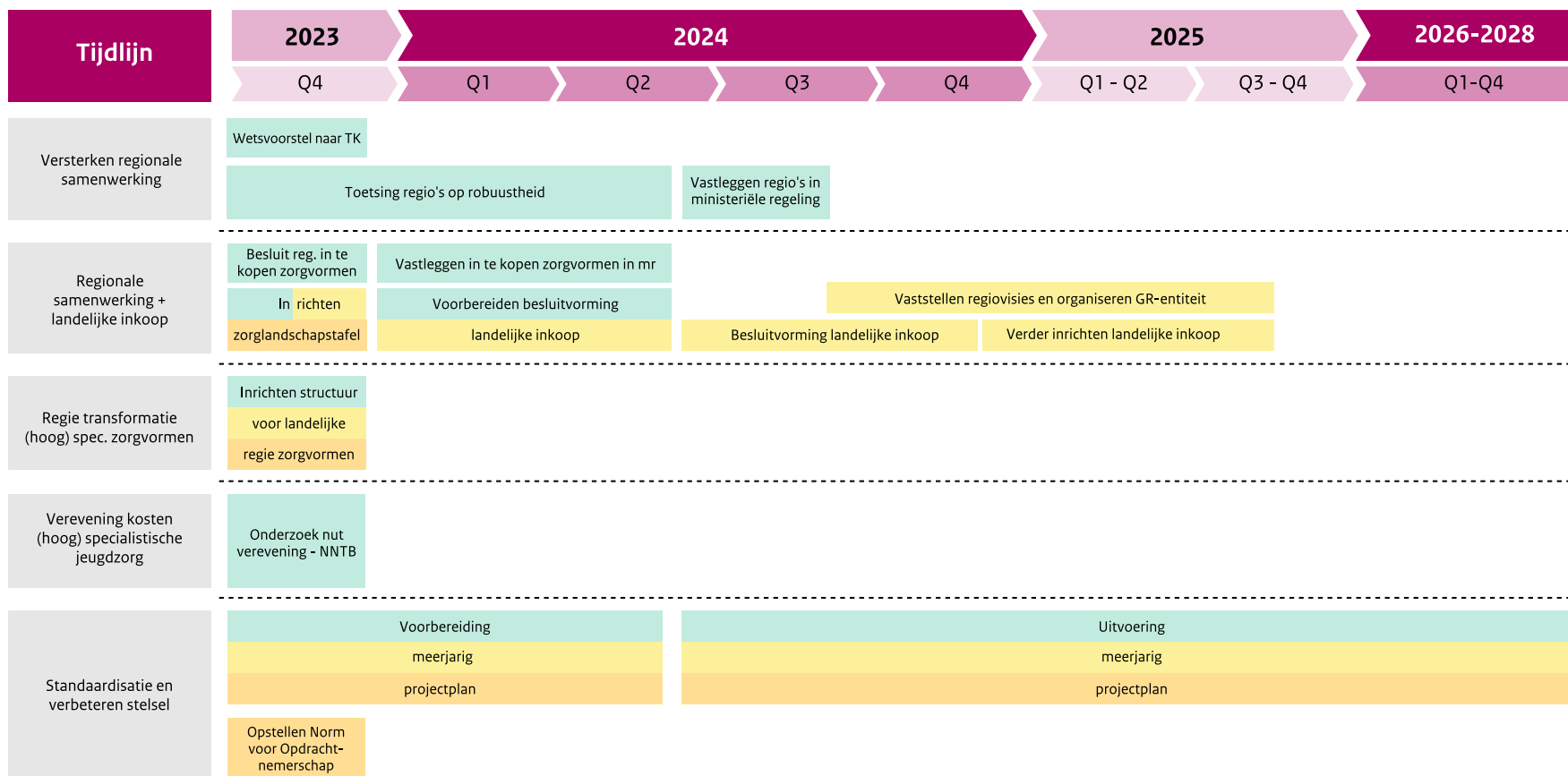
5. Regionalisering, standaardisatie en verbeteren stelsel – organisatie

Nadere toelichting Standaardisatie

De planning van standaardisatie is mede afhankelijk van de voortgang van 'Regionalisering' (2.6.1) en 'Kwaliteit en Blijvend Leren' (2.5).

- In de ministeriële regeling 'zorgvormen' wordt aangewezen welke zorgvormen op minimaal regionaal niveau worden ingekocht; deze moeten in elk geval worden gestandaardiseerd. Dit is samen met het traject rondom de robuuste regio's de basis voor de vergaande standaardisatie.
- Aan de hand van de zorgvormenlijst zullen de product- en dienstomschrijvingen worden uitgewerkt.
- Vanuit het traject 'Kwaliteit en Blijvend Leren' worden kwaliteitscriteria opgesteld, zoals genoemd in 2.7.1c. Idealiter zijn die onderdeel van de product- en dienstomschrijvingen.
- Echter, dan is de kans groot dat de invoering van deze product- en dienstomschrijvingen pas over een aantal jaar mogelijk is. Daarom wordt binnen het traject 'standaardisatie' gezien aan welke minimale eisen product- en dienstomschrijvingen moeten voldoen.
- Een specifiek aandachtspunt hierbij is het maken van nieuwe landelijke tarieven. Randvoorwaarde hiervoor is dat de onderliggende inhoud duidelijk moet zijn. Ook hier wordt gezien welke inhoud minimaal helder moet zijn om dit te kunnen doen.
- Er wordt een kwartiermaker aangesteld die het programma rondom de standaardisatie verder gaat uitwerken.

5. Regionalisering, standaardisatie en verbeteren stelsel – planning

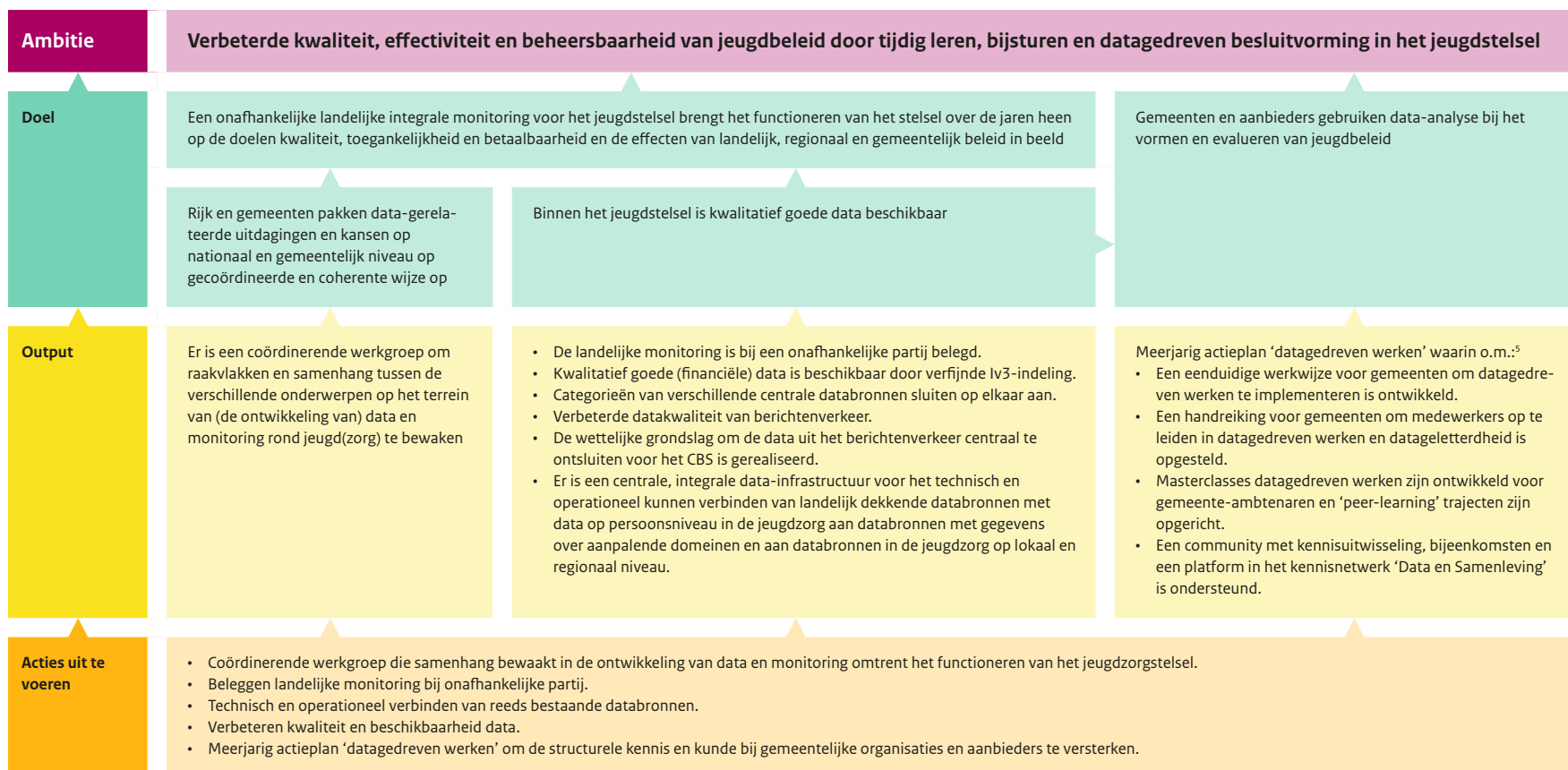

Legenda

Trekker van de activiteit:

■ Rijk
 ■ Gemeenten
 ■ Aanbieders

6. Data en monitoring – wat gaan we doen?

⁵ De desbetreffende initiatieven worden VNG-breed ingezet en zijn dus niet exclusief bedoeld voor de jeugdhulp

6. Data en monitoring – organisatie

Betrokkenen (incl. belangrijkste taken)

Betrokkenen:

- **Rijk** en **VNG** zijn trekker van en verantwoordelijke voor dit thema.
- In de coördinerende werkgroep zijn alle Vijfhoek-partijen vertegenwoordigd. **Aanbieders, professionals** en **cliënten** hebben daarin de rol van adviseur m.u.v.:
 - Verfijnde lv3-indeling: aanbieders, professionals en cliënten worden geïnformeerd.
 - Verbinden van databronnen: cliënten worden geïnformeerd en v.w.b. verbeteren kwaliteit berichtenverkeer zijn aanbieders (evenals VNG) verantwoordelijk.
 - Data-infrastructuur: professionals en cliënten worden geïnformeerd.
 - Datagedreven werken: professionals en cliënten worden geïnformeerd en aanbieders zijn (evenals VNG) verantwoordelijk.

Afhankelijkheden, ondersteuning & financiën

Afhankelijkheid / samenhang met:

- Het verbeteren van data en monitoring van het jeugdstelsel betreft een randvoorwaarde voor een goed functionerend jeugdstelsel. In die zin bestaat er samenhang met alle overige thema's in de Hervormingsagenda.

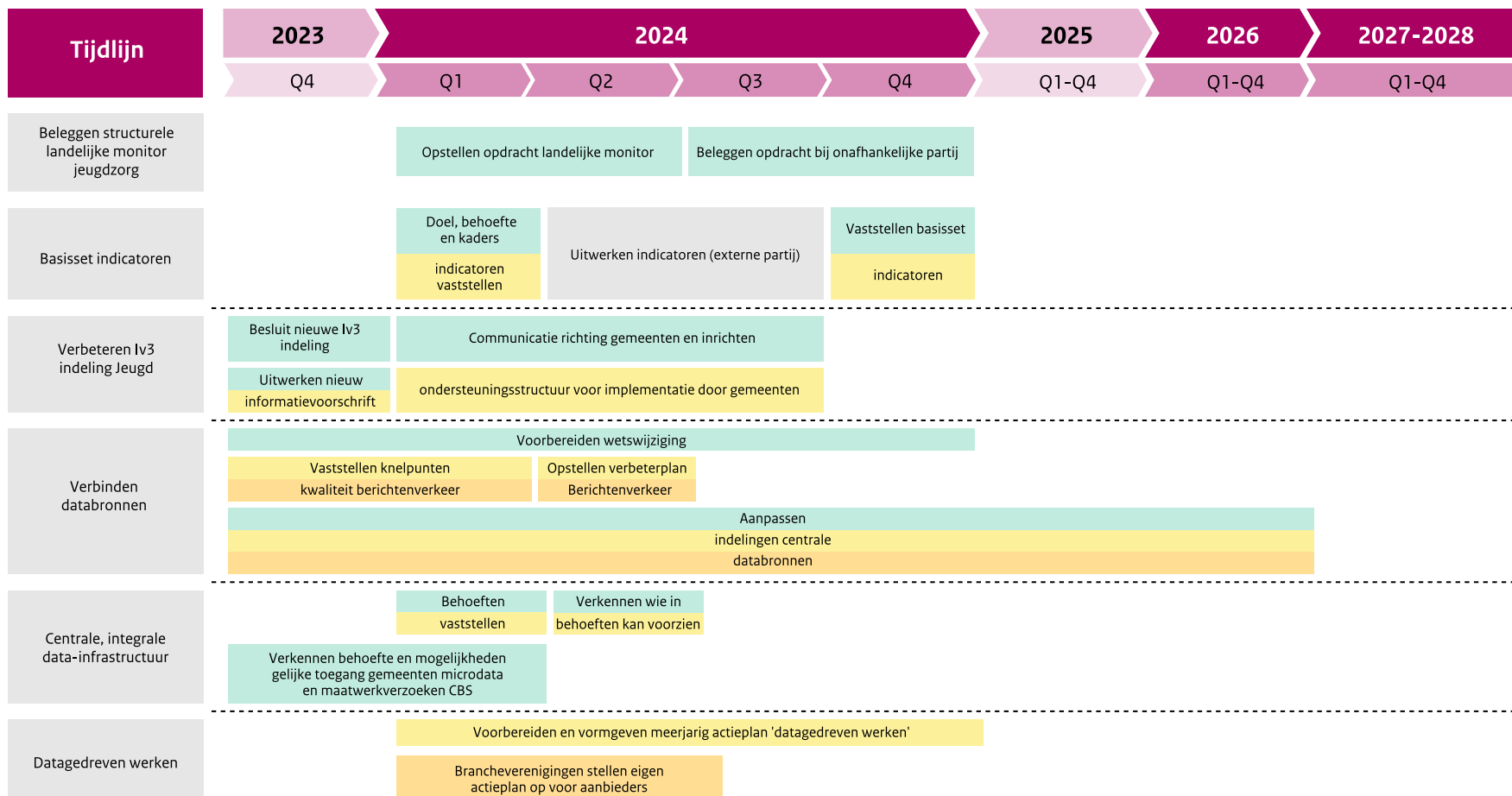
Ondersteuning:

- Coördinerende werkgroep ziet toe op de grote lijnen, waarbij subgroepjes activiteiten daadwerkelijk uitvoeren.

Financiën:

- Financiering activiteiten gedeeltelijk uit 9 mln (zoals bijvoorbeeld benodigde onderzoeken en ondersteuning). De benodigde financiering voor de uitvoering van de structurele landelijke monitor gaat buiten de financiering van de HA om.
- Geen besparing aan gekoppeld.

6. Data en monitoring – planning

Legenda

Trekker van de activiteit:

- Rijk
- Gemeenten
- Aanbieders

7. Nieuwe financieringsystematiek

Doel

Komen tot een beter passend en bestendig financieringsmodel, waarin sturingsmogelijkheden, medebewind/beleidsvrijheid, financiële verantwoordelijkheden en de wijze van financieren in balans zijn.

Betrokkenen (incl. belangrijkste taken) & afhankelijkheden

Betrokkenen:

- Projectgroep: **VWS** (projectleider), **JenV**, **Financiën**, **BZK**, **VNG**.
- Aparte stuurgroep financieringsmodel rijk-VNG.
- **Raad voor het Openbaar Bestuur** (ROB) geeft advies, **aanbieders** worden betrokken bij het onderzoek naar een passend financieringsmodel.

Besluitvorming vindt plaats in het BO rijk-VNG, waarbij **rijkspartners** instemmen en met **VNG** afgestemd wordt.

Afhankelijkheid / samenhang met:

- Data en monitoring (HA).
- Aanpassen financiële verhoudingswet.
- Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Ondersteuning & financiën

Ondersteuning:

- In deze fase vooral onderzoek.

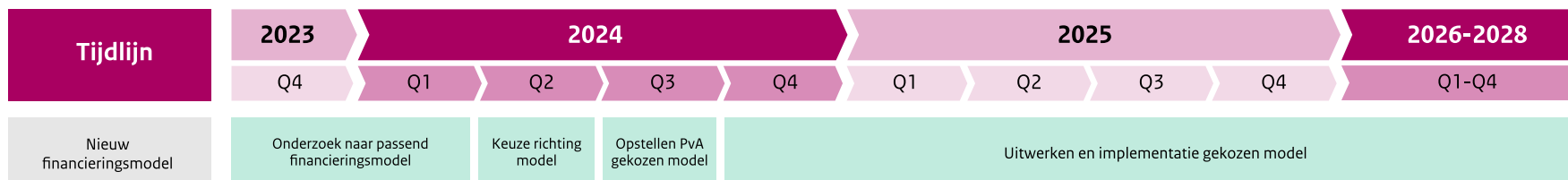
Financiën:

- Financiering activiteiten uit 9 mln.
- Geen besparing aan gekoppeld.

In Q3 2024 is er meer duidelijkheid over het traject vanaf eind 2024 en verder.

7. Nieuwe financieringsystematiek – planning

1. Rijk en VNG brengen in beeld aan welke uitgangspunten een nieuw financieringsmodel moet voldoen.
2. Rijk en VNG hebben verschillende modellen van financieren in beeld gebracht gezien vanuit de onder (1.) geformuleerde uitgangspunten.
3. Er wordt advies aan de ROB gevraagd.
4. Er wordt een keuze gemaakt welk model van financieren het beste past bij de onder (1.) geformuleerde uitgangspunten.
5. Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor het uitwerken van het gekozen financieringsmodel.

Legenda

Trekker van de activiteit:

■ Rijk

Overzicht

Algemene ondersteuning	28
Samenhang tussen thema en trajecten	29
Wetgeving	30

Algemene ondersteuning

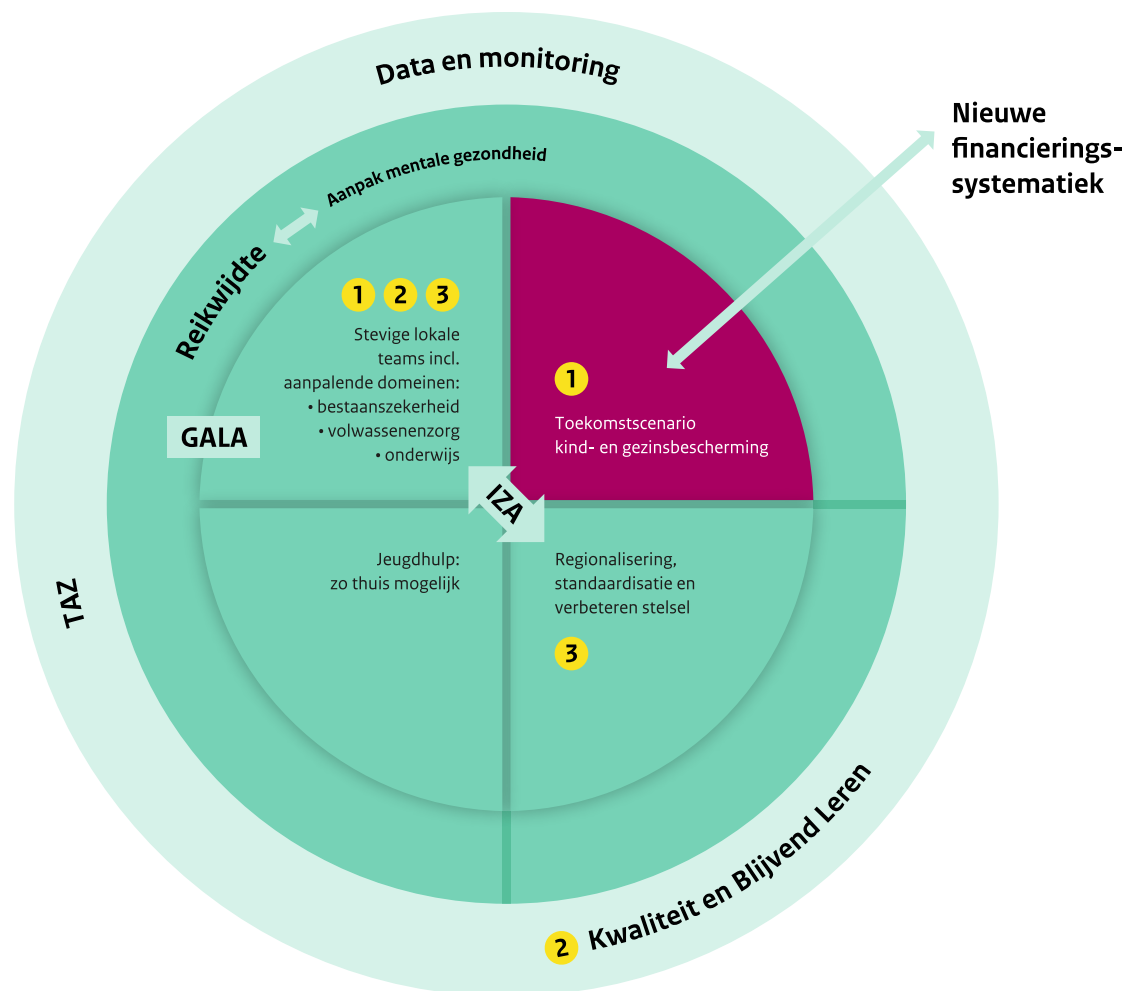
De algemene ondersteuning bestaat uit diverse elementen die in de loop van de uitvoering van de Hervormingsagenda verder zullen worden aangevuld:

1. Het maken van een **startfoto** waarbij elke regio (gemeenten, bij voorkeur samen met alle relevante partijen) met de ondersteuning van regioadviseurs van het ketenbureau een beeld schetsen van de situatie in de regio. *NB Wordt afgestemd met de robuustheidsscan (activiteiten in thema regionalisering) om belasting van regio's te beperken.*
2. Vervolgens maakt elke regio (gemeenten, aanbieders, professionals, cliënten en andere relevante stakeholders) een **regionaal implementatieplan**.
3. We **ondersteunen** partijen op regionaal en lokaal niveau op verschillende manieren bij de uitvoering van plannen en maatregelen. Via het OZJ, het ketenbureau, d.m.v. het inzetten van communicatie-instrumenten en -activiteiten (denk aan informatie delen over best-practices (hoe kan het wél), het organiseren van conferenties en webinars), enzovoort. De startfoto zal inzicht geven in de aanvullende ondersteuningsbehoeften van partijen. We passen ons ondersteuningsaanbod hierop aan.

Samenhang tussen thema's en trajecten

- 1 Stevige lokale teams en Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming:**
 Een stevig lokaal team is een belangrijke basis om in de toekomst te kunnen werken volgens het Toekomstscenario; in samenwerking met de regionale veiligheidsteams.
- 2 Stevige lokale teams en Kwaliteit en blijvend leren:**
 Kwaliteitskader brede analyse en de daaraan verbonden vereiste kennis en deskundigheid van de professionals in lokale teams.
- 3 Stevige lokale teams en Regionaliseren, standaardisatie en verbeteren stelsel:**
 Het richtinggevende kader voor specialistische expertise bij lokale teams is qua heldere afspraken over de consultatiefunctie onderdeel van de norm voor opdrachtgeverschap uit het themaplan inkoop.

De verschillende lopende trajecten en programma's moeten elkaar versterken, niet dubbelen. Bijv.: Als iets vanuit het IZA wordt opgepakt, sluit de Hervormingsagenda daarbij aan. In de praktijk komt alles samen bij o.a. de stevige lokale teams, waar domeinoverstijgend wordt gewerkt met een integrale aanpak voor jongeren en het gezin.

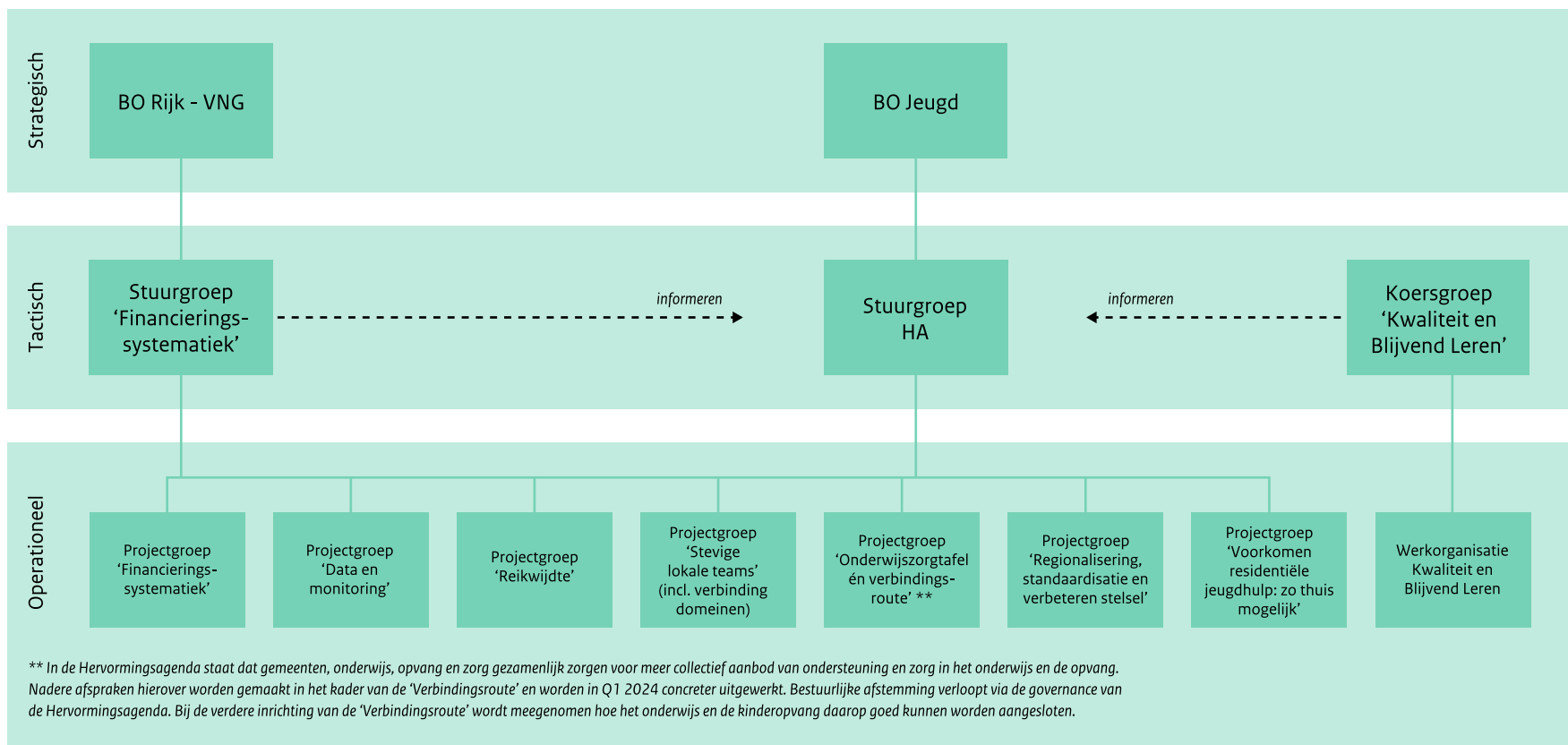
Wetgeving

Thema	Wat	Via	Planning
Reikwijdte	Bevorderen gelijktijdige inzet van hulp vanuit andere domeinen.	Wetsvoorstel 'Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein' (Wams)	Naar TK gestuurd. Controversieel verklaard. In afwachting van nota n.a.v. het verslag, kabinetsformatie en voortzetting behandeling.
	Afbakening van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht en verduidelijken diverse verplichtingen.	Aanpassing Jeugdwet en bijbehorende regelgeving	Eind 2024 indiening Tweede Kamer
Regionale organisatie van zorg, inkoop en vermindering administratieve lasten	Verschillende afspraken met betrekking tot regionale samenwerking tussen gemeenten bij de inkoop en organisatie van bepaalde vormen van (specialistische) jeugdzorg.	Wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen'	2023/2024 indiening Tweede Kamer
	Gemeenten en aanbieders verplichten om bij de inkoop van jeugdzorg hun prijzen op te bouwen met gebruik van bij amvb bepaalde kostprijselementen.	Amvb 'Reële prijzen Jeugdwet'	Inwerkingtreding 1/7/2024
	Jeugdhulpaanbieders en GI's verplichten tot het hebben van een intern toezichthouder, het voeren van een transparante financiële bedrijfsvoering en tot het realiseren van een openbare jaarverantwoording.	Wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen'	2023/2024 indiening Tweede Kamer
	Vastleggen van nieuwe taken van de NZa op Jeugdwet-terrein.	Wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen'	2023/2024 indiening Tweede Kamer
	Normen introduceren om niet-integer gedrag bij jeugdhulpaanbieders te voorkomen en stellen van voorwaarden aan het uitkeren van winst door jeugdhulpaanbieders.	Wetsvoorstel 'Wet integere bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders' (Wibz)	2024 indiening Tweede Kamer
Verbeteren inzicht in functioneren stelsel	Wettelijke grondslag creëren om de data uit het Berichtenverkeer centraal te ontsluiten voor het CBS.	Verzamelwet gegevensverwerking VWS III	2024 indiening Tweede Kamer
	Beleggen van onderzoekstaken bij een onafhankelijke instantie.	Nog nader te bepalen	Nog nader te bepalen

Uitvoering Hervormings- agenda

Governance	32
Monitoring en reflectie	33
Veranderen van denken en doen	35
Financiën	36

Governance⁶

⁶ Dit betreft een vereenvoudigde weergave, die geen recht doet aan thema-specifieke overlegcommissies en/of adviesraden. De onderliggende thematische projectplannen lichten de thema-specifieke governance toe. De reeds bestaande stuurgroep 'Residentiële jeugdhulp en onderwijs' wordt op nader te bepalen termijn geconvergeerd met de stuurgroep HA.

Monitoring en reflectie

Doel monitoring en reflectie:

- We monitoren om de voortgang van de implementatie van de Hervormingsagenda in beeld te brengen en waar nodig te kunnen bijsturen. Dat kan nodig zijn als bijvoorbeeld blijkt dat we de beoogde doelen onvoldoende bereiken.
- We gebruiken de monitoringsinformatie om partijen te informeren, om verantwoording af te leggen en te reflecteren en leren. Dit doen we op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Verskillende monitoringsinstrumenten:

- Om goed zicht te krijgen, zetten we verschillende monitoringsinstrumenten in (zie volgende sheet).
- Deze monitoringsinstrumenten hebben allen een eigen doel, ze vullen elkaar aan en zijn – in ieder geval op de korte termijn – niet samen te voegen.

Iedereen heeft een verantwoordelijkheid:

- Om op een goede manier te kunnen monitoren, is het van belang dat alle partijen hieraan een bijdrage leveren vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid. Op landelijk niveau spreken we elkaar hier op stuurgroep- en eventueel bestuurlijk niveau op aan. Het aanspreken van partijen op regionaal en lokaal niveau verloopt in principe via de koepels en branches.
- We werken met de methodiek ‘betekenisvol sturen’.⁷

⁷ De methodiek ‘betekenisvol sturen’ wordt reeds in de gemeente Utrecht gebruikt.

Monitoring en reflectie

Instrument	Doel	Gebruiker	Frequentie	Aanpalende trajecten
Monitor van de afspraken gemaakt in de Hervormingsagenda	<ul style="list-style-type: none"> Per (financiële) maatregel de voortgang op de afspraken inzichtelijk maken Op onderdelen inzicht in de realisatie van de beoogde effecten van maatregelen en de beoogde beweging Reflecteren en leren 	<ul style="list-style-type: none"> Rijk en VNG (BO rijk-VNG) Deskundigencommissie Gehele Vijfhoek 	Vanaf 2024 Totaal: 1x p.j. Diverse onderdelen: 2x p.j.	<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren van de kwaliteit en beschikbaarheid van data (HA 2.8)
Leefwereldtoets	<ul style="list-style-type: none"> Input vanuit cliënten en naasten voor het toetsen van beleidsvoornemens Toetsen of de maatregelen leiden tot zichtbare verbeteringen in de leefwereld van cliënten en naasten 	<ul style="list-style-type: none"> Deskundigencommissie Gehele Vijfhoek Partijen op lokaal en regionaal niveau 	Gereed eind 2023, gebruik vanaf 2024 Frequentie nog bepalen	<ul style="list-style-type: none"> KBL Landelijke monitor
Monitor jeugdstelsel	<ul style="list-style-type: none"> Brengt het functioneren van het stelsel in beeld Beter zicht krijgen op de effecten van landelijk, regionaal en gemeentelijk beleid 	<ul style="list-style-type: none"> Deskundigencommissie Gehele Vijfhoek Partijen op lokaal en regionaal niveau 	Verwachte start: 2025 Structureel	<ul style="list-style-type: none"> Monitor afspraken Hervormingsagenda
Startfoto (eerder: regioscan)	<ul style="list-style-type: none"> Ondersteunt gemeenten in het verkrijgen van inzicht in de huidige stand van zaken ten aanzien van de doelstellingen en initiatieven van de HA Brengt ondersteuningsbehoeften en 'best practices' in kaart NB Wordt afgestemd met robuustheidsscan om belasting regio's te beperken 	<ul style="list-style-type: none"> Partijen op lokaal en regionaal niveau VNG Gehele Vijfhoek 	Eenmalig in 2023	<ul style="list-style-type: none"> Monitor afspraken Hervormingsagenda
Aanvullend onderzoek op verzoek van de deskundigencommissie	<ul style="list-style-type: none"> Extra input om tot een zwaarwegend advies te komen 	<ul style="list-style-type: none"> Deskundigencommissie Overig afhankelijk van type onderzoek 	jan. 2025 jan. 2028	<ul style="list-style-type: none"> Monitor afspraken Hervormingsagenda Leefwereldtoets Monitor jeugdstelsel Startfoto

Veranderen van denken en doen

- Met 'Kwaliteit en Blijvend Leren' zetten we de koers in van samen leren en ontwikkelen. Dat zal in alle hoeken van Nederland door alle partijen moeten gebeuren.
- We zijn bezig met het opzetten van een stevige veranderstrategie om te zorgen dat de transformatie in de jeugdzorg overal haar beslag krijgt.
- Parallel daaraan gaan we al aan de slag met het ondersteunen van partijen op lokaal en regionaal bij hun veranderopgave op specifieke thema's en het monitoren van en reflecteren op de voortgang van de implementatie van de Hervormingsagenda.

Financiën

Voor de uitvoering van de Hervormingsagenda zijn afspraken gemaakt over de investeringen die hiervoor nodig zijn.

- Voor de algemene en overkoepelende uitvoeringskosten is 9 mln per jaar beschikbaar. Deze middelen staan bij VWS op de begroting.
- Verder zijn er in de Hervormingsagenda per maatregel afspraken gemaakt over de noodzakelijke investeringen per maatregel (bijlage 3):
 - Verschillende investeringen lopen via het Gemeentefonds, waarbij het aan individuele gemeenten is om het zo in te zetten dat dit ten goede komt aan de lokale en regionale ontwikkeling.
 - Verder zijn er enkele investeringen die via de VWS-begroting lopen, vanwege het niveau waarop uitvoering plaatsvindt.

De algemene uitvoeringskosten zijn voor activiteiten die noodzakelijk zijn voor en ondersteunend zijn aan de uitvoering van de Hervormingsagenda, en die niet aan één specifieke activiteit zijn toe te schrijven.

Voor het aanwenden van de algemene uitvoeringskosten zijn enkele uitgangspunten geformuleerd, te weten:

- Het rijk en VNG besluiten in gezamenlijkheid over de besteding van deze middelen.
- Voor de besteding van deze middelen is de Hervormingsagenda leidend.
- Meerjarige financiering van activiteiten wordt flexibel ingericht (opdracht(duur)) om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen en behoeften van partijen.

Nadere informatie over de financiële afspraken is terug te vinden in hoofdstuk 3 en bijlage 1, 2 en 3 van de Hervormingsagenda.

